

Nro. 36.

**A' FELS. CSÁSZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből, Pénteken Május 3-ik napján
1805-ik éltendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é c s:

Hadi Minifter és Feldmarfal Károly Kir. Fő Herceg a' hadi Tanáts épületjében volt residen-tiáját a' mostani Præsidentsnek lovasság Generális-la Gróf Latour Eö Excellentziájának által engedvén; maga a' Landstraffe nevezetű külső vá-rospan lévő palotájába ment ki lakni. A' hadi Tanátsnak Gyüllései az említett új Præsidents és Vice Præsidents Herceg S c h w a r z e n b e r g elő-ülések alatt nyolczad nappal ennekelőtte el kez-dödvén naponként folytattatnak.

Eö Csász. és Csász. Királyi Felsege, Szabad Imperialis város Frankfurtnál eddig volt Residen-sét Baró W e s s e n b e r g J á n o s t meg hatalma-

zott Ministeri rangal a' Haffzai Vál. Fejedeleml udvarához küldeni, 's a' Felső Rénuft Kerületnél lévő Cs. Követség Titoknokját Schiellein Ferencz Jósefet, azon characterrel melléje adni, az Alsó Rénuft és Westfáliai Kerületeknél lévő Követség Titoknokját Pichler Jánost pedig Düsseldorfból Frankfurtba küldeni, és a' fellyebb említett Baró Wessenberg vifelt hivatalját, a' későbbi rendelkezésekig ő reá bizon méltoztatott

Eunek a' tavasznak kezdetében, melly a' mint tulajdon tapasztalásunkból istudjuk, a' tavaszi idő természetee ellen, hol havas hol öfös, hol hideg hol meleg hól nedves hol száraz, egy szóval szüntelen változó vólt, 's e' miatt az öfzi vetések lok helyen a' földbe maradni láttattak: számos Auszriai gazdák és parasztok újra fel szántván földjeiket, azokba tavaszi magot, úgy mint, tavasz búzát, árpát, és zabot vetettek el. Azomban, reménységeken kivűt hirtelen szép meleg és kellemetes tavaszi napokra fordulván az idő járása, az öfzi vetések egyszeribe meg vidúltak, a' földből ki bujtak, és mind itt, mind másutt nagy reménységet nyujtanak a' bőv aratáshoz és elztendőhöz. Azok a' parasztok, a' kiknek öfzi vetéseiknek előmeneteléhez semmi reménységeknem lévén földjeiket újra fel szántották, 's azokba tavaszi magot vetették, most már meg bánták tselekedeteiket, bizonytalanok lévén arról, minémű leszen kétféle magból leendő termések.

, Magyar Ország.

A' múlt Aprilisnek 26-ik napján, egy olly Selmech-Bányai 22 elztendős hajadon leány végeztetett ki Pofonban e' világból, a' kit rendkívül való búja élete, 's a' luxusnak felette való

szertete elsőben fok rendbéli lopásokra, végre 1803-ik esztendőben egy Csalóközi helységnek Püspökinek felgyullasztására, melly által az Uraságnak, a' vendégfogadosnak, és néhány jobbágy embereknek fok kár okoztatott birt, mellyért meg fogattatott egy ideig tömlöczben tartatott, a' competens bíráktól halálra íteltetett, 's végre a' fejére mondott halálos szententzia Eö Cs. Kir. Felségétől is helybe hagyattatvan, a' fent fel jegyzett napon meg is ölettetett. Ezt az el fajúlt és feslett erkölsü hajadont a' Pofon városi Parochus és egyszersmind oda való Kanonok Fő Tifzt. Kellér György Ur, istenes és szivre hátó tanításai által, a' reá mondott halálos szententzia után annyira meggyőzte, hogy szivbeli meg bánástámadván benne, azokat az ifjakat, a' kik utolsó napjaiban nézésére mentek, maga szomorú példaja által az illy gonosz élettől irtódtatta, jelenlétekben sürü könyhúllatások közt büneiről vallást tett, és azokról vallást tévén az irgalmas egetől bünbotsánatot kért.

— A' halálos szententzia rajta végbe vitédödvén, a' vesztő helyre gyülekezett fokság előtt, egy igen szivre ható intő beszédet mondott a' fent említett F. T. Parochus és Kanonok Ur, mellyben az ifjúságnak rossz neveltetését, a' vallás eránt való nagy hidegséget, a' jelenvaló időben igen nagyon el hatalmazott feslet életet, a' fejer tselédnek ruházatban való bújálkodását, melly eleinte hiveségtelenségre, lopásra, 's több efélekre bírják őket, azoknak szomorú következéseivel olly eleven szinnel festette le, hogy minden jelenvölták zokogások és könyhúllatások közt tértek vissza honnyaikba, és nemtsak tsudálták, hanem magasztalták is

egyszersmind ezen nagy papi embernek izivekre hatott ékesen szólással elegyített intő beszédét.

Német Ország.

Egy ízben már meg irtuk, hogy VII. Pius Pápa a' Regensburgi Püspökséget Ersekségre emelte legyen. Az ez eránt ki adatott Bulla következendőképen kezdődik: „Mi Caprara János Baptista s. a. t. mindennek tudtára adjuk, hogy a' mi Sz. Atyánk VII. Pius Papa, ezen folyó 1805-ik esztendőben, Böjt elő havának 1-ső napján a' Párisi Érseki palotában tartott titkos Gyűlésben a' Regensburgi Cathedrális Megyét Ersekségre emelte, 's azt leg főbb tiszteletű és méltóságos Ersek és Püspök Dahlberg Károly Tódor Urnak, a' Római Sz. Birodalom Vál. Fejedelmének és Fő Cancellariusának adta, a' mint ez az ekkor tartatott Confistorium jegyző Könyvéből ki tettzik s. a. t. A' többi közt így szól ebben a' Bullában VII. Pius Pápa: „Noha az utólsó változások miatt más alkotmány, más Püspök és más lelki Pásztor adattatott a' Moguntzai Megyének: mindazáltal semmi rövidséget nem szenvednek a' miatt azok a' jussok. a' mellyekkel a' mi tiszteendő Atyánkna Károly Tódor volt Moguntzai Érsek ezen Megyének a' Rénus bal partján fekvő részében birt és gyakorlott, mivel mi ezen Breveben meg határoztuk, hogy azoknak az Ersekségeknek, Püspökségeknek és Káptalanoknak jussaik, privilégiumaik és jurisdictiójok, mellyek a' Francia Birodalom alá nem estenek, továbbra is fenn tartattassanak s. a. t.“

Frantzia Ország.

I. Nápoleon Francia Császár, és egyszersmind Olasz Országi Király hét érdemes férfi-

ákat emelt ezen Országában herczegségre, úgy-
mint: Melzi, Litta, Boromei, Stampa,
Soncini, Caprara, és Marefcalchi ura-
kat. — A' Párisi Moniteurnek 30 ik Martziusi
darabjában illyetén jegyzéft olvasunk I. Napo-
leonnak Lombardiai vagy Olasz Országai Király-
ságra lett emeltetéséről: A' Berlieni Kir. udvar vé-
vén az ezen tárgyról való tudósítást, azt nemcsak
nem ellenzette, főt inkább helybe hagyta, mint
olly fontos történetet, a' melly által nem csak a'
szárazon hanem a' tengereken is eszközöltetni fog
a' békeffég, mivel ha a' Málta szigetének birto-
kában meg maradni, és a' Közép tengeren is ural-
kodni akar Anglia, azt is meg kell néki engedni,
hogy a' Francia Császári és Lombardiai Kir.
koronák egynek fején maradjanak. — A' Moni-
teur ugyan nem, de más Párisi közönséges leve-
lek azt hirdetik, hogy a' Berlieni Kir. Kabin-
etumnak eszközlése által, a' Francia és Kon-
stantinápoli Császári udvarok közt támadt hideg-
ség és barátságtalanság szerentséssen el háritatott,
és hogy újban a' Fényes Portánál ennekelőtte
is követséget viselt Verninac Ur rendeltetett
vólna azon diplomaticusi hivatalnak folyta-
tására.

Ugy láttzik, mintha a' Neptunus birodalma-
ban is kedvezni kezdene a' Francia fegyvernek a'
változó szerentse. A' Rocheforti hajóeregnek
napnyugoti Indiában való előmeneteleiről, offici-
alis tudósítást is vett már a' Londoni Kir. Kabinet,
mellyről illyenképen szóllanak az oda való köz-
zönséges levelek: „A' Dominiķa szigetének Fran-
cziák által lett el foglaltatásáról napnyugoti Indiá-
ból hozzánk jött hírek, egészlen meg valóságosod-

tak. General Prevost nem a' leg jobb rendben vonta magát a' Robert, v. Ruppert-Fortba, a' midőn a' kormánya alatt vólt hadi népből fok embert el vezített. Azon erősségben sem lehet nékie fokáig meg maradni, mivel az ellenségnek reá való tamadásától semmit sem tartván, sem artilleriát, sem eleséget nem vihett abba magával elegendőt. — Itten (t. i. Londonban) sokan sok pénzben fogadtak, hogy Május 1 ső napjáig mind Jamajka, mind több napnyugoti Indiai szigeteink Francia kézre jutnak. — A' Dominika sziget körül való szigetben 11 kereskedő, és egy szállító hajóinkat, 's a' napnyugoti Indiára való útjokban egy igen gazdag terhes kereskedő hajót fogtak el. A' mi kereskedőinknek napkeleti és napnyugoti Indiák miatt való nyughatatlanságok és félelmek naponként mind jobban jobban nevedik, sőt maga a' kormányszék sem titkolhattya el az eránt való buját.

Ha ezt mivelhette, (így szólnak tovább a' Párisi újság levelek) a' Rocheforti hét vagy nyólcz ezer emberből álló hajó seregetske, mit nem mivelhet a' Tuloni 17—18 hadakozó hajóból, számos fregatokból álló nagy sereg, a' mellyekre 15—18000 fegyverben gyakorlott, és győzedelemhez szokott hadi nép szállitatott. — Ez a' Tuloni hajó sereg, minekutánna az első kivezésekor a' tengeri nagy szelvezektől meg rongáltatott néhány hajóit meg újította, jó karba helyezettte, és sok hadi munióval meg rakta vólna, a' múlt Martiusnak 29-ik napján szerentséssen ki evezett, sem Admirál Nelson, sem más Anglus hajós vezérek nem lévén ottan vigyázaton, a' kik azon Fr. hajósereget a' tágas tengerre való kivezésében meg

akadályoztatták volna. E' történetről mind a' Genuai, mind későbben a' Párisi újság levelek egy formán szólnak. — A' 13-ik Aprilisi Genuai tudósítások ekként adják azt elő. „Mi hozzánk, úgymond, egynehány magános levelek küldettek olyanok, mellyekből azt olvassuk, hogy a' Tuloni flotta azon kikötő helyből ki evezvén egyenesen Spanyol Ország felé vette az útját. — Porto Mauritíóból is ilyen hirt vettünk tegnap, hogy a' mellett evezreit volna el kedvező széllel. Hogyha szerentséfen által mehet a' Gibraltari szoros tengeren; bizonyossan Kadix eleibe fog menni, és a' Calder Admiralis kormánya alatt lévő hét vagy nyolcz línea hajóból álló gyenge Anglus hajós sereget két tűz közzé szoritván semmivé teszi. — Admiral Nelsonról és az ő alatta lévő hajóseregről Januarius 31-ik napjától fogva tellyeléggel semmit sem hallunk. Ő abban a' velededésben lévén, hogy a' Tuloni flotta, elsőbb ki evezésének alkalmatosságával egyenesen Egyiptom ellen fogna menni, oda ment utána, 's most is ott várja ezen más úton indult Fr. hajós sereget.“ — Egy 18-ik Aprilisi Párisi tudósítás így szól e' történetről: Illy fontos újsággal szolgálhatok Kigyelmednek, hogy a' Tuloni számos hadi néppel meg terhelt hajós sereg onnan szerentsésen ki evezett. — Nelsonról 's az ő hajós seregéről semmit sem tudunk. — Most kezdődik el a' tengeren való háború derekasan; nem sokára fontos, 's reánk nézve szerentsés történetekről fogom Kigyelmedet tudósítani.“

A' Párisi Moniteur, 's a' több oda való közönséges újság levelek napkeleti Indiának jelenvaló körülállásait következő módon adják

elő: „Hol kár úgymond, a' Marattáknak leg hatalmasabb fejedelme Indiai Királyi tituluft adott magának. Akár úgy légyen ez, akár nem, de tsak ugyan igaz az, hogy felette kétséges kimenetelű környülállások közt vannak Angliának Afriában való dolgai. Ennek vóltaképen leendő tudására jegyezzük meg a' következőket:

„A' Ganges folyó vizén innen fekvő Indostani nagy fél szigetet 60 esztendővel ennelötte a' Nagy Mogol birta. Clive, Hafling, 's több Anglus vezérek a' nagy Mogolnak erőtlenségét használván, egész tartományokat a' napkeleti Indiai kereskedő Társaság birtoka alá vetették, más statusokat fortélyokkal, másokat erőszakkal és fegyverrel vettek el tőlle. Illyen módon hódították meg kevés esztendővel ennelötte a' Mysore nevezetű Indiai roppant Országot, mellynek uralkodó fejedelme Tippoo-Saib az ő residentiájának Seringapatnam városnak ostromtatása alatt életétől még fosztattatván minden kintsei Londonba vitettek. Illyenképen 30—35 millió jobbágya van ennek az Indiai kereskedő Társaságnak az Anglia vedelme alatt egy olly Indiai tartományban, melly Fr. Orzágnál kéttzerte nagyobb, 's ennyire meg nevedett N. Britanniának Indiában való hatalma.“

„De így sem teheték az Indostani fél szigetet magokévá egészlen; a' Maratták, a' kik minden Indostani nemzetek közt leg hatalmasabbak, leg jobb katonák, és leg hirefebb tolvajok, a' kiknek több apróbb fejedelmek vagyon, a' kik egynéhány száz ezer embert, kiváltképen lovasságot ki állithatnak, eleitől fogva leg nagyobb akadályára vóltak az Angliai hatalom ki terjedésének,

Ámbár ezen apró fejedelmek közzül is fokot magok pártjokra vonni tudtak a' Brittusok, kit fegyverrel, kit más utakon módokon.

„Ezen apró Indiai fejedelmek közt még eddig mindenkor leg keményebben viselte magát Holkár az Anglusok ellen, és noha ötet is gyakran meg támadták es meg is verték, ő mindazáltal nemcsak meg nem hódolt nékiek, főt inkább mind annyiszor nagyobb nagyobb erővel állott ki a' tsata piacra. Most is száz ezer emberből álló armádiát tart, a' kiket a' hadi mesterségre Frantzia tisztek tanítanak, ezek gyakorolják őket a' fegyverben, Franczia nemzetből valók a' vezérjeik és fő tiszteik, Francziák igazgatják az ártillériáját is, Frantzia tisztek taníttják őket az Anglusok ellen való hadakozásban. Holkár Anglus Oberster Monsonnak meg győztetésében semmi decretoria tsatába nem bocsátkozott ö vele, hanem lovasai által minden nap nyughatatlankodtatván és fárasztván az ő népét végtére egézfien el törölte. Ennek szerentséjét azok a' több apró hercegek látván, a' kik nem szives hajlandóságból, hanem tsak félelemből vóltanak az Anglusoknak barátjaik, most töllök el pártolván Holkár melie állottak, és az ő jobbagyaik is segítették ötet a' Brittusoknak meg verésekben 's fogyasztásokban. — Az Indiai kereskedő Társaságnak válóságos Anglusokból álló hadi erejét leg fellyebb 12000 re lehet tenni, ezek is pedig az ő Indiai ropant birtokaikban szélllyel vannak szórva. Ezen kívül 70 vagy 80 ezerre megyen azoknak a' Seapoiseknek, az az Indiai születésű embereknek a' számok, a' kik azon kereskedő Társaság hadi szolgálatjában vannak, Anglus monturt

vifelnek, Anglus módra vannak fel fegyverkeztetve, 's Anglus tisztektől vezéreltetnek: de ezeknek hívségekre nemcsak nem támaszkodhatnak, sőt inkább attól méltán félhetnek, hogy végtére ezek is el pártolván ű töllök, ezeknek eszközlések által fogja Holkár az Anglusokat Indiából végképen ki hajtani.“

„Anglus Generalisok Murrai és Lake fokkal távolabb vannak egymástól, mint sem segítségére lehetnének egymásnak. Amaz a Malabari szigeteknek partjain, e' pedig Bengala Országban fektzik, és nehezen kerülheti el azon szomorú sort, a' mellyre Oberster Montjuttatta a' maga győzedelmeiben nagyon fel fuvalkodott Holkár. — Ekkorig töbnire artillériával győzték meg az Anglusok a' Marattaknak hercegeiket, és azért, mivel ezeknek hadi népe a' fegyverben gyakorlatlanok és hadi fenyték nélkül voltak. Ellenben Holkárnak, mind artillériája jó és sok, mind lovallága számos van, a' melly szüntelen nyughatatlanokdattya 's farasztja az Anglus seregeket, és mivel a' számokra küldött eleséget mind el rabollya, végtére éhség által is el törli őket. — Ha tehát nyóltz vagy 10 ezer embert és égnéhány jó hadi vezért segítségére küldhet Holkárnak Frantzia Ország: előre lehet képzelní, hogy a' napkeleti Indiai kereskedő Társaság (melly csak néhány Londoni gazdag kereskedőkből áll) Indiai gazdag és mészze ki terjedt birtokait éppen olly hamar el vesztheti, mint a' melly hamar kereste. — A' Ceylon szigetének belső részében uralkodó Candy Királyban is igen hatalmas ellensége van, a' ki egy két esztendő el forgása alatt nem keves kárt okozott Anglia Or-

szágnak. Mind ezeket jól tudja 's érzi a' Londoni fő Kormányzék, 's erre nézve fietteti Lord Cornwallisnak, és az ő kormányára bízott Anglus hadi népnek napkeleti Indiába való utazását."

Nagy Britannia.

Most gyakran és sok kurirt küldöz a' Londoni fő Kormányzék Konstantzinápolyon keresztül napkeleti Indiába, kétséges lévén Indiai igen rossz környülállások közt lévő birodalmának forrásról. — A' Londoni ministerialis újság levelek azt hirdetik, hogy az a' titkos expeditió, melly a' Portsmouthi kikötőhelyben induló félbevan, Amérikanak déli részébe a' Spanyol koronához tartozó igen gazdag tartománynak Mexikónak el foglalására készitetett volna ki. Erre igen marczongó jegyzéseket adtak ki az antiministerialis újság levelek, a' többi közt így szólnak: „Jobb volna, úgy mond, ha ministereink az árnyékhoz nem kapdosnának, hanem inkább azokat igyekeznének meg tartani, a' mik már birtokainkban vannak, ne hogy idegen kézre jussanak e' világ egyéb részeiben lévő coloniaink. Hogyha alkalmatosságok leszen a' Frantziáknak a' Jamajkai szigetbe való ki szállásra, azokat az egynéhány ezer főből álló Frantzia hadi foglyokat, a' kik a' Sz. Domingói feketék kegyetlenségeknél távoztatása végett önként rablágra adták magokat, és még most is Jamajkába fogva tartatnak, a' fogóság alól fel szabadítván, azokkal napnyugoti Indiai hadi népeket nagyon meg szaporitják, és minden ott lévő birtokainktól meg fosztanak bennünket. — A' Rocheforti Fr. kis hajós seregnek ki evezéséről eleve tudositva voltak a' Martinique

szigetbeliek, és minekelötte azon hajós sereg oda érkezett volna, már annak előtte készen volt 4000 ember, a' kik akkor mindjárt hajókra szállitattak, a' Rocheforti hajókon volt hadi nép pedig, a' ki-pihenés, és az oda való levegőhöz leendő szoktatás végett azon szigetben hagyatott.

Hogy a' Franczia erőnek a' Jamajkai sziget ellene nem áthat, abból gyanityák a' Londoni Politicusok, mivel a' Rocheforti hajós seregnek napnyugoti Indiára lett menetele előtt is számos Fr. őrző seregek voltak a' Guadalupei és Martinique szigetekben, kik sem hadi szerzőmök, sem tábori eleség nélkül nem szükölködtek. E' mellett a' Spanyol Monarchiához tartozó Kubai szigetben 12—15 ezer Franczia Emigransok telepedtek le a' Fr. revolutió alatt, a' kik között, a' Sz. Domingói feketék ellen indított háborúban 4000-en szolgáltak a' Fr. armadiánál fegyverekkel, olly reménység által tápláltatván, hogy elvesztett vagyonaikat másképen szerezhetik vissza. Az is ide járúl, hogy a' napnyugoti Indiai tengerben 150—200 zsákmányozó Frantzia hajók tartózkodnak, és minden esetre nyólcz söt tiz ezer bátor, és a' tengeri zsákmányozásban gyakorlott matrozokat adhatnak a' Fr. Kormányzék szolgálatjára. — Végtére, így szólunk a' Londoni Politicusok, az ellenség hajós seregei ki eveznek, ellenben az a' mi titkos expeditiónk, a' mellyről arany hegyeket vártak miniszterjeink, még most is a' Portsmouthi kikötőhelyben nyugszik.

A' Magy. Kurirban néhány esztendővel emnekelötte gyakran elő fordult Hafling processától fogva semmi tárgy sem foglalatoskodtatta a' Londoni Publicum figyelmetellegét annyira, mint

a' tengeri dolgokra ügyelő Tanács mostani Præsidentének Lord Melville nek (vólt Dundásnak) azon Departementum pénzével való sáfárkodása. Ezt a' ministert avval vádollyák, hogy ő azon Tanácsnak kintstartója lévén, egynéhány száz ezer, sőt millió font sterlingjét tulajdon maga hasznára fordította volna, mellyet az e' tárgynak szoroffan leendő meg vizsgálására a' Parlamentomtól rendeltett Commissió világoffan meg mutatott. — E' dolog az alsó Parlamentumnak 8-ik Aprilisi Gyűlésében elő vétetvén, más nap reggeli öt óráig tartott az a' miatt támadt egymással való vetelkedés, mellyben végtére is az antiministerialis rész győzedelmeskedett. — Tudniillik meg mutatta az említett Commissió maga 10-ik jelentésében, hogy Trotter, a' ki a' mostani Lord Melville, akkor Dundas Kintstartósága alatt Kassaírer, vagy pénz bészédő vólt, a' kasszában lévő pénzt, mellyet a' hajos seregének szükségeken kívül, semmi más végre fordítani nem szabad, egy magános pénzváltónak adta ki interesre, 's együtt használta Dundas kintstartóval. — Az interesre ki adott töke pénz ugyan el nem veszett, de ha el veszett volna, ugyan ki fizette volna vissza a' Publicumnak? Bizonyoffan sem Trotter sem Dundas úr nem. Midőn Trottertől tudakozta volna a' Commissió, ha maga és Dundas úr hasznára fordította e' ő a-on summa pénzt, semmit sem felelt, meg engedvén néki a' törvény, hogy semmit se vallyon maga ellen. — Maga Lord Melville sem felelt az eleibe tett kérdésekre. E' miatt nagy láрма esett az Alsó Parlamentum Gyűlésében, 's végtére kéntelen vólt a' minister magahivatallyát le tenni.

A' *The Times* nevezetű Londoni közönséges újság leveleknek Írója ezekre illy jegyzést tetzen: „A' mi Status papirofaink (Status Obligatióink) ugymond, néhány nap alatt nagyon megtsökkentek, mellyet rész szerént a' mi napkeleti és napnyugoti Indiai Coloniaiaknak kétséges kimenetelű állapotjok, rész szerént a' Parlamentum gyülléseiben mostanában elő fordult tsik'ándoztató tárgyak, rész szerént és kiváltképen való módon a' Pétersburgi Császári udvarnak leg közelebb hozzánk jött válasza szolgáltattak alkalmaztosságot. Ez a' Fejedelmi udvar a' Pitti minister proiectumára adandó válaszáat ekkorig tsak húzta halasztotta, és mikor leg nagyobb reménységben lettünk volna az eránt, hogy nemtsak maga részt fogna a' Frantziák és Spanyolok ellen indított háborúinkban venni, hanem más Európai hatalmas Fejedelmeket is a' velünk való frigykötésre birni fog; akkor nyilatkoztatta ki I. Sándor Császár, hogy egy részről a' Frantziák ellen való háborúnak kimeneteléről bizonytalan lévén, más részről nem tudván, mitsoda haszon háramlana az Orosz Birodalomra ezen velünk való szoros frigy kötésből, ezen háborúba semmi részt nem vehet, hanem tsak ugyan arra ajánlya magát, hogy az egymás ellen hadakozó nemzetek közt, mint közbenjáró, kész a' meg bomlott békefféget eszközölni.

Orosz Birodalom.

Mennyire ment legyen I. Sándor Császár rövid uralkodása alatt a' nép meg világosodásának, a' tudományoknak, az ifjak neveltetésekre, és az erköltsi tudománynak ki pallérozasát tárgyazó Inffitutumoknak dolga ebben a' roppant Bi-

rodalomban, a' nép világoztatására ügyelő Orosz Ministernek leg újabb jelentéséből ki tettük. E' szerént a' tanító Institutumoknak 494-re; az azokban lévő tanítóknak 1425-re; a' tanulóknak száma 33484-re, az ezeknek fenn tartásokra kivantató költségnek pedig 1,727,732, az az, egy millió, hétszáz huszon hét ezer, és hétszáz harminzkét rubelre megyen esztendőnként; ide nem számolván a' Kadett corpusokat, a' szép mesterségeknek akadémiáját, a' kereskedéft tanító oskolákat, és a' leány gyermekeknek nevelésekre fel állított szép institutumokat. A' múlt Januariusban, a' Dorpati Univerzitás megyejéhez tartozó helytartóságokban következő Gymnasiumok és oskolák állitattak fel, úgymint, Finnlandiában a' Wiburgi Gymnasium és kerületbeli Oskola; Estlandiában a' Revali Gymnasium, és egy Német Orosz katona oskola; Lieflandiában a' Wendeni, Wolmári, Walki, és Lemsalli kerületbeli oskolák.

Az Orosz Birodalomból Gróf Golowkin igazgatása alatt küldetendő Követségbeli személyeknek már tökéletes a' száma. A' Pétersburgi Csász. Tudományok Akadémiájának egyik nevezetes tagja Schubert Ur, Finck fia, mint Indzsinör tiszt ezen követség tagjai közt van, maga is magára vállalta a' Chinába való menetelt. — Ő rajta kívül Orosz General Schuchtelen testvér öttse mint Historiographus, egy Rutowsky nevezetű mint Botanikus, és a' szép mesterségek Akadémiájából három tanuló ifják, mint képföld- és plánta festők; végre Berlini igen híres Chemicusnak Udvari Tanácsos Klaprothurnak Julius nevű fia, a' ki a' napkeleti nyelveknek

tanulásában szép előmeneteleket tett, 's ezen tekintetből a' Pétersburgi Tudósok Akadémiájának rendkívül való tagjává tétetett, ezen Követséggel Chinába fognak menni. — Ennek tagjai, az őket kísérő fegyveres emberekkel együtt 3000 főre tétnek.

A' Korfui, vagy inkább Korczirai szigetről, mellynek birtokában most Orosz seregek vannak azt tartják a' Geographusok, hogy az Gibraltar és Malta után leg erősebb hely Európában, 's abban annyi hadi eszköz, eleség és őrzet van most, hogy akarmelly nagy erő ellen lehetne azt két elztendeig védelmezni. — Kikötő helye is igen szép, tágas és bátorságos, és könnyen megérhet abban 20 línea-hajó.

Hiradás:

A' Munkátsi és Szent-Miklósi Uradalmi Papiros malomban e' folyó elztendőben eladandó külömbféle Papirosok' nemei, mellyek mintegy 260 Rizma nagyobb, 50 Rizma kisebb jó Iró Papirosból; 50 Rizma hánytvetetből, 2580 Rizma Bibulából vagy is Ítató Papirosból, és 5 Rizma vastagabb Papirosból (Papendekéliből) állanak, jövő Majus hónapnak 27-ikén, dél előtti 10 órakor az Uradalmi Fő Tifztségnek itteni Kantzellariájában kótyavetye képpen a' többet Igerőnek fognak eladattatni. Melly kótyavetyére és ki-szabott napra ezennel minden venni kívánók olly móddal jó előre meg-hívattatnak, hogy akár személyesen, akár Biztosaik által a' Collicitatió, és szükséges Contractus' kötés végett meg jelenni ne sajnáljanak. A' T. Munkátsi és Szent Miklósi Uradalmak' Fő Tifztsége által. Munkátsion Aprilis 20-ikán 1805.

D. D. S.